

VA avdelningen
Sigrid de Geyter

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Taxa för vatten och avlopp 2026 - Inriktningsbeslut

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att uppdra åt VD att ta fram ett förslag till taxa för vatten och avlopp för år 2026 i enlighet med detta inriktningsärende

Christian Rockberger
Verkställande direktör
Stockholm Vatten AB

Sigrid de Geyter
Avdelningschef
VA avdelningen

Sammanfattning

Syftet med inriktningsbeslutet är att förmedla riktlinjer för Stockholm Vatten AB:s VA-taxa för 2026 avseende allmänna VA-tjänster i verksamhetsområde Stockholm/Huddinge.

Stockholm Vatten AB möter fortsatta höga operationella krav rörande miljö, kvalitet, hållbarhet och säkerhet, ser stora behov av fortsatta investeringar samt konkurrerar om resurser i en komplex stadsmiljö. Detta kombinerat med tillsammans kraftigt ökande kapitalkostnader medför behov av fortsatta höjningar av VA-taxorna i Stockholm och Huddinge de kommande åren. Under perioden 2026-2028 indikeras en inbromsning av driftskostnadsökningarna medan kapitalkostnaderna fortsätter växa kraftigt. Det senare drivet av kraftigt ökande anläggningstillgångar och den relaterade skuldsättningen för att finansiera dessa ofta redan beslutade investeringar i kombination med ränta som planar ut på dagens nivå. Stockholm Vatten AB har därför inlett en anpassning av organisation och arbetssätt för att möta konsekvenserna av ovanstående och stärka förmågan att förvalta och leverera VA utifrån det uppdrag som bolaget har. Detta innebär bland annat ökat fokus på ekonomisk effektivisering samt styrning/förvaltning av bolagets omfattande anläggningstillgångar.

Trots fortsatt befolkningsökning så ser Stockholm Vatten AB ingen volymtillväxt på levererat dricksvatten under 2026-2028, ett resultat av att förbrukningen per användare minskar i motsvarande grad. Detta är bra ur ett resursutnyttjandeperspektiv men innebär också att identifierade kostnadsökningar måste täckas med motsvarande taxehöjningar.

Brukningsavgifterna föreslås 2026 höjas med i genomsnitt cirka 50 kronor per månad för en konsument med normalförbrukning av vatten och avlopp. Detta motsvarar en genomsnittlig höjning med +12 % (det vill säga en liknande höjning som inför 2025).

Höjningen är koncentrerad på den rörliga volymberoende förbrukningsavgiften varför en hög förbrukning jämfört med genomsnittet leder till högre höjning och låg förbrukning leder till lägre höjning. Applicerat på de av branschen standardiserade typhusen så blir höjningen;

Typhus A (villa);	+54 kronor per månad	(+9 %)
Typhus B (flerfamiljfastighet med 15 lgh);	+49 kr per månad och lgh	(+14 %)

Anläggningsavgifterna 2026 föreslås höjas med i genomsnitt +33 %, även detta en liknande höjning som 2025. Återigen koncentreras höjningen på Bostadsenhetsavgiften (före detta Lägenhetsavgift) vilket innebär att höjningen i procent räknat blir högre för flerfamiljshus respektive lokaler med stora ytor men lägre för enskilda villor/radhus. Höjningen krävs för att möta fortsatta kostnadsökningar som följer allt mer komplexa VA-lösningar för stadsutvecklingen (omvandling, förtätning och exploatering).

Givet en kostnadsutveckling i linje med Flerårsplan 2026-2028 så förväntas taxehöjningen utifrån nuvarande antaganden möjliggöra ett positivt finansiellt resultat efter skatt år 2026 på cirka 42 miljoner kronor.

VA-taxan 2026 börjar gälla från den 1 januari 2026. Detta innebär följande grova tidplan:

12 jun	Styrelsebeslut Inriktningsärende
jun-aug	Inarbetning av styrelsens feedback och ledningens direktiv
18 sep	Styrelsebeslut Genomförandeärende
nov-dec	KF i Stockholm respektive Huddinge tar formellt beslut om VA-taxa 2026

Bakgrund

Stockholm Vatten AB är VA-huvudman i Stockholms och Huddinges kommuner och ansvarar för att säkerställa dricksvattenleverans och avloppshantering inom verksamhetsområdet för den allmänna VA-anläggningen. Verksamheten styrs och regleras framförallt av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Detta innebär skyldighet att möta krav på kvalitet, kapacitet, tillgänglighet och resurseffektivitet med hållbara och framtidssäkra VA-lösningar. Finansieringen sker via taxa (avgiftsfinansiering) i enlighet med självkostnadsprincipen, vilket innebär att VA-verksamheten inte får gå med överskott eller underskott över tid. Tillfälliga över- eller underskott bör balanseras inom tre år och taxeutvecklingen över tid skall hållas så jämn som möjligt.

Delar av de anläggningar som brukas för att fullgöra uppdraget i eget verksamhetsområde används också för att erbjuda ett antal närliggande kommuner med vatten- och avloppstjänster. Denna verksamhet isoleras ekonomiskt från uppdraget som huvudman och finansieras separat via tecknade avtal och priser.

För att fullgöra ovanstående uppdrag så krävs stora och omfattande anläggningar i en tätbefolkad och ofta redan ianspråktagen miljö, kontinuerliga investeringar för att underhålla, uppgradera och utveckla anläggningarna samt en kompetent organisation för att säkerställa kontinuerlig drift med minimala störningar dygnet runt och under årets alla dagar.

VA-taxan innehåller två avgiftsslag – bruks- och anläggningsavgifter. Bruksavgifterna är periodiska avgifter som skall täcka VA-verksamhetens årliga drifts- och kapitalkostnader för verksamheten i eget verksamhetsområde. Bruksavgifterna debiteras samtliga anslutna fastigheter och utgår från fastigheternas utformning och användande. Bruksavgifterna utgör den absoluta majoriteten av Stockholm Vatten AB:s årliga intäkter och är därmed den avgift vars höjning får störst påverkan på bolagets intäkter.

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som skall täcka de genomsnittliga kostnaderna för att ansluta nya fastigheter till den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet. Trots flera stora procentuella höjningar de senaste åren så täcker avgifterna inte fullt ut motsvarande utgifter, vilket innebär att underskottet täcks av bruksavgifter och/eller överskott från andra tjänster utanför huvudmannaskapet. Utgiftsökningarna beror på kraftiga strukturella kostnadsökningar drivna av utmanande markförhållanden, redan ianspråktaga ytor, höjda priser på komponenter/markentreprenader och allt mer komplexa VA-lösningar för att möta kraven på kvalitet, kapacitet parallellt med klimatanpassningar.

Av Stockholm Vatten AB:s intäkter utgör cirka 75 % taxebaserade intäkter från eget verksamhetsområde (bruks- och anläggningsavgifter). Av de taxebaserade intäkterna utgör bruksavgifterna närmare 95 % och de är därför den mest kritiska avgiften för bolagets totala intäkter och därmed dess resultat.

Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan 2026-2028 är den finansiella bas som utgör grund för VA-taxans utveckling över tid. I denna plan redovisas och kvantifieras de ekonomiska antaganden och förutsättningar som leder fram till investeringar, anläggningstillgångar, skulder, intäkter, kostnader och resultat t.o.m. 2028 och den speglar därför de ekonomiska konsekvenserna av bolagets mål och strategier. För mer detaljerad beskrivning av Stockholm Vatten AB:s ekonomiska plan för perioden 2024-2028 (utfall 2024, budget 2025, plan 2026-2028) hänvisas till Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan 2026-2028.

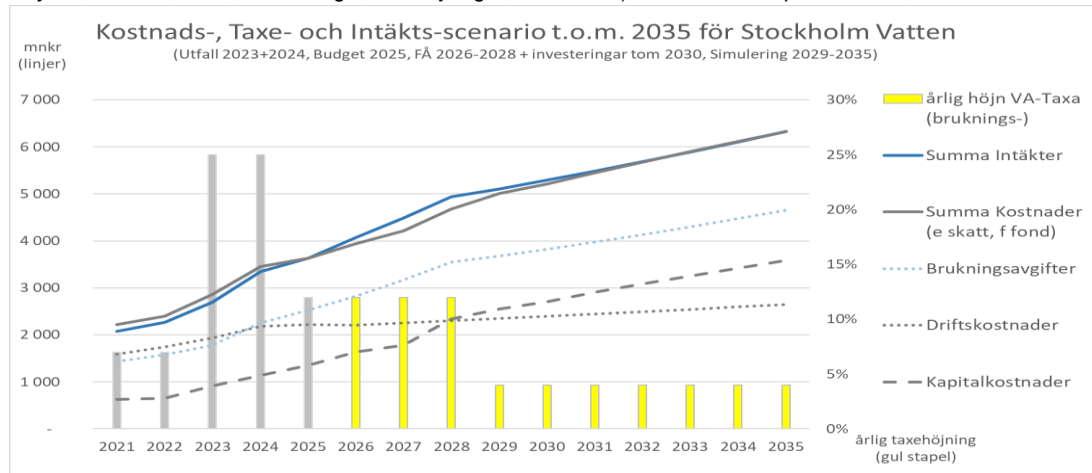
Det längre perspektivet (10 år)

Under de kommande 10 åren (fram till 2035) så kommer det krävas fortsatt stora investeringar inom VA, både för att underhålla och utveckla existerande anläggningar samt för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet, hållbarhet och tillförlitlighet. Investeringarna i kombination med anläggningarnas långa ekonomiska livslängd kommer att leda till stadigt ökande kapitalbindning. Eftersom investeringarna dessutom lånefinansieras ökar det också bolagets skulder i motsvarande takt. Sammantaget får det stora effekter på framtida VA-taxor.

För att medvetandegöra konsekvenserna av denna utveckling på VA-taxor redovisas nedan ett 10-årigt finansiellt scenario. Scenariot visar en möjlig utveckling av kostnader, intäkter, investeringar samt taxor givet ett antal kritiska antaganden. I just detta scenario utgår investeringar och kostnader i närtid ifrån värden i Flerårsplan 2026-2028 och därefter har utvecklingen för kritiska parametrar 'extrapolerats' fram till 2035. Antagandet speglar därför en så kallat 'fusen omfattning' av verksamheten efter 2028 (roll/ansvar, krav, anställda, volymer, lösningar), en 'stabil' inflation för material, entreprenader, system, lokaler, löner med mera (snitt 2,0 %), 'stabil' ränta (3,0 %) samt investeringar efter 2030 på cirka 4 miljarder kronor/år (totalt >45 miljarder kronor under perioden).

Scenariot skall ses som en ekonomiskt återhållen utveckling, vilket innebär flera operationella konsekvenser och begränsningar för VA-verksamheten (kräver avvägningar mellan förmåga, kvalitet, kapacitet, prioriteringar och risker) utan ambitionshöjningar. Dessa konsekvenser är dock inte fullt utredda och presenterade i detta beslutsunderlag. Det är därför viktigt att inte se följande scenario som en formell prognos eller ett ställningstagande utan mer som ett lågt räknat scenario rörande långsiktig taxeutveckling (i princip ett 'minimum').

Figur 1. Översiktsskild av ett möjligt 10-årigt finansiellt scenario för Stockholm Vatten AB baserat på antagen utveckling på ett antal olika kritiska faktorer (till exempel omfattningen om verksamhetens omfattning, hanterade volymer, inflation, ränta, investeringar, taxehöjningar, skatter mm) och dess effekt på kostnader, intäkter och resultat.

Några av de ekonomiska konsekvenserna av ovanstående scenario är;

- Fördubbling av det bundna kapitalet (anläggningsmassan, jämfört 2024)
- 3-dubbling av den resultatpåverkande skulden (jämfört 2024)
- Fördubbling av de totala kostnaderna och intäkterna (jämfört 2024)
- ⇒ Fördubbling av de genomsnittliga bruksavgifterna (jämfört 2024).

Trots att scenariot alltså speglar en 'återhållen' ekonomisk utveckling och en 'oförändrad' ränta så leder ökningen av det bundna kapitalet till stadigt ökande kapitalkostnader (både i absoluta tal och som andel av bolagets totala kostnader). Redan i inledningen av 2029 så utgör till exempel kapitalkostnaderna hälften av bolagets totala kostnader (från att ha varit cirka en tredjedel under 2022). För att möta en sådan utveckling så behöver brukningsavgifterna, efter 3 års höjning med +12 %/år, fortsätta höjas med minst +4 % årligen (det vill säga dubbelt upp jämfört med antagen inflation) samtidigt som driftskostnaderna (i scenariot) bara ökas i takt med antagen inflation. Det kommer därmed att behövas framtida taxehöjningar även om både driftskostnader och ränta ligger helt oförändrade efter 2028.

Eftersom brukningsavgifterna bedöms behövas dubblas under perioden och utan egentlig ambitionshöjning, ställer detta höga krav på argumentationen kring samhällsvärdet av ett väl fungerande allmänt VA-system samt en alltmer kostnadseffektiv tillgångsförvaltning.

Utvecklingen bär också med sig en ökad känslighet för små förändringar av kritiska parametrar som ligger utanför bolagets påverkan (till exempel räntan). Exempelvis så kommer en procentenhets ränteförändring 2035 (helår) att motsvara över 700 miljoner kronor i årlig kapitalkostnad (vilket motsvarar cirka 15 procentenheters förändring av brukningsavgifterna).

Scenariot visar på en utveckling som kräver mer djupgående strategisk analys av möjliga konsekvenser och därefter framtagning av lösningar (till exempel ekonomisk kontroll och styrning, affärs- och verksamhetssimulering, räntestabilisering, alternativ extern finansiering, mm). Dessutom kan både politisk och legal opinionsbildning behövas för att påverka och forma det regulatoriska ramverk som Stockholm Vatten AB agerar inom.

Det kortare perspektivet (1-3 år)

Stockholm Vatten AB beräknas inleda 2026 med ett ackumulerat underskott på cirka 550 miljoner kronor (före koncernbidrag, sedan 2020). Dessa underskott är i huvudsak orsakade av 'svåröversägliga' händelser (skadestånd efter översvämningar 2021, inflations-, material- och ränteuppgångar efter Ukraina 2022 och icke prognostiserade skattebelastningar 2024 och framåt. Förslaget till taxehöjningar 2026 och framåt bygger på att huvuddelen av underskottet ska balanseras senast vid utgången 2028. Under innevarande år (2025), med redan fastlagda och implementerade taxenivåer, så har Stockholm Vatten AB budgeterat för ett svagt positivt resultat efter skatt. Detta innebär att resultatbalanseringen påbörjas först 2026 och framåt.

Utöver regelverket som LAV utgör så påverkas utformningen av VA-taxa 2026 av följande interna riktlinjer; VA verksamheten skall visa ett positivt resultat (för att balansera tidigare underskott) och resultat från externa affärer återförs till VA-verksamheten.

Den totala volymen fakturerat dricksvatten bedöms vara i princip oförändrad under perioden trots fortsatt befolkningstillväxt, detta som resultat av en sjunkande genomsnittlig förbrukning per användare. Denna beteendeförändring behöver analyseras och bevakas för att kunna prognostisera de årliga intäkterna.

Stockholm Vatten AB kan dra nytta av stordriftsfördelar då delar av bolagets resurser och därmed kostnader fördelas över en stor kundbas och på en någorlunda begränsad geografisk yta. Dock motverkas denna fördel av mycket höga kostnader för att verka i en tätbebyggd, komplex och redan ianspråktagen storstadsmiljö. Effekten blir ett fortsatt högt tryck på ekonomisk effektivitet under perioden.

Baserat på utvecklingen i Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan så behöver de taxebaserade VA-intäkterna öka med cirka 12 % årligen under åren 2026-2028. Detta för att täcka identifierade drifts- och kapitalkostnader samt generera överskott nödvändiga för balansering av tidigare års underskott. Totalt under åren 2026-2028 innebär detta en ackumulerad höjning av bruksavgifterna med cirka +40 %, vilket genererar ett överskott på strax över 700 miljoner kronor (före skatt) respektive strax över 400 miljoner kronor (efter skatt).

Nedanstående tabell visar resultaträkningar för perioden 2024-2028 (utfall 2024, budget 2025 samt Flerårsplan 2026-2028).

Tabell 1. Sammanställning av resultaträkningar för Stockholm Vatten AB för perioden 2024-2028.

Taxa 2026 - Huvudscenario					
Taxehöjning Bruksavgifter VA	25%	12%	12%	12%	12%
Flerårsplan 2026-2028 (mnkr)	2024 Utfall	2025 Budget	2026 Plan	2027 Plan	2028 Plan
Taxebaserade intäkter	2 350	2 654	2 972	3 319	3 707
Övriga intäkter	742	708	817	870	921
Summa externa intäkter	3 092	3 362	3 790	4 189	4 628
Aktiverat arbete	139	172	180	191	191
Summa intäkter	3 231	3 534	3 970	4 379	4 819
Varor/Material/Kemikalier	-111	-117	-111	-113	-118
Entreprenadkostnader	-487	-461	-496	-510	-408
Fastighets- och lokalkostnader	-129	-124	-132	-132	-132
IT-kostnader	-91	-96	-103	-104	-104
Energikostnader	-193	-209	-207	-211	-221
Skadeståndskostnader	-13	-30	-30	-30	-30
Konsultarvoden	-142	-146	-146	-145	-144
Inhyrd personal	-53	-45	-44	-45	-45
Personalkostnader	-694	-774	-830	-866	-902
Övriga externa kostnader	-273	-220	-208	-202	-301
Summa driftkostnader	-2 186	-2 223	-2 308	-2 358	-2 405
Driftresultat	1 045	1 311	1 662	2 022	2 414
Koncerninterna intäkter och kostnader	112	103	117	125	130
Driftresultat inkl koncern internt	1 158	1 414	1 779	2 147	2 543
Avskrivningar	-593	-692	-851	-873	-1 191
Finansnetto	-552	-658	-786	-912	-1 145
Summa Kapitalkostnader	-1 145	-1 350	-1 638	-1 785	-2 336
Totala Kostnader (exkl K-interna int/kostn)	-3 331	-3 572	-3 946	-4 142	-4 741
Totala Kostnader (inkl netto K-interna int/kostn)	-3 218	-3 470	-3 828	-4 017	-4 611
Resultat efter kapitalkostnader	13	64	142	362	207
Skatt (på bolagsnivå)	-127	-62	-100	-169	-39
Resultat efter Skatt (på bolagsnivå)	-114	2	42	193	168

Not: Utfall 2024 avser resultat efter skatt och före koncernbidrag. Budget 2025 avser värden före justering (6 mnkr) mellan Vatten och Avfall (mht omorg.)

Skattebelastningen är en utmaning som kan komma att få påverkan på VA-taxorna framöver. Nuvarande skatteberäkningsregler (sedan 2019) innebär att bolaget belastas med bolagsskatt trots 0-resultat, detta då Stockholm Vatten AB (som aktiebolag) inte erhåller full avdragsrätt för räntekostnader. I flerårsplanen antas just nu en skattebelastning på över 300 miljoner kronor under 2026-2028. Detta finansieras med VA-taxor motsvarande cirka 1 procentenhets höjning per år under de 3 åren. Nya och mer generösa avdragsregler kan komma att införas 2026 och framåt men fram till dess antas nuvarande regler att gälla.

Stockholm Vatten AB har under de senaste åren investerat i att rusta upp existerande anläggningar, addera kapacitet samt att uppdatera avloppsreningen med teknik (t ex SFA, MBR-teknik) för att möta framtidens krav på VA. Stora delar av dessa investeringar är ekonomiskt aktiverade (det vill säga att avskrivningar belastar bolagets kostnader och resultat). Det finns dock också delar som väntar på att aktiveras (så kallade 'pågående projekt'). Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) är ett sådant projekt där stora delar ännu inte aktiverats utan där delaktiveringar sker under den kommande 3-årsperioden, vilket får stor momentan påverkan på kapitalkostnaderna under just 2028.

Bolaget står redan idag för en betydande del av Stockholms stads samlade investeringar (och utlåning). Det är därför av yttersta vikt att bolaget har en god projekt- och investeringsstyrning. Flera åtgärder har vidtagits för att stärka styrningen och revidera antaganden, bedömningar samt resultat. Nivån på VA-taxan specifikt 2026 styrs dock huvudsakligen av redan beslutade och implementerade investeringar i kombination med driftskostnaderna som utgår 2026.

De stora kostnadsökningar som åren 2022-2024 drabbade Stockholm Vatten AB har inte antagits återkomma under 2026-2028, trots den omfattande globala ekonomiska osäkerhet som råder 2025. Både inflation (komponenter, energi), entreprenörskostnader och ränta är antagna att plana ut och 'stabiliseras'. Bolaget (och dess ägare) måste dock vara förberedda på de ekonomiska effekter som kan bli konsekvensen av den osäkra globala utvecklingen.

Med nuvarande regelverk går det i princip inte att 'förebygga' negativa ekonomiska effekter av 'oförutsägbara' händelser (motverka dessa med ekonomiska buffertar) utan hanteringen får bli reaktiv (dvs när kostnaderna har uppstått). Det finns visserligen möjlighet att fondera överskott till specificerade investeringar men inte för mer generella oförutsedda händelser.

Känslighetsanalys 2026

Även i det kortare perspektivet (2026-2028) är det tydligt att verksamheten blir allt mer känslig för även relativt små förändringar av kritiska parametrar. De ekonomiska hävstångseffekterna blir allt större varför förståelse och beredskap för möjliga förändringar måste kunna prognostiseras, hanteras och (i den mån det går) undvikas.

Under 2026 beräknas de taxebaserade intäkterna för Stockholm Vatten AB uppgå till strax under 3,0 miljarder kronor (efter föreslagen taxehöjning), varav drygt 2,8 miljarder kronor är bruksintäkter. Varje ytterligare procentenhets genomsnittlig förändring av bruksavgifterna motsvarar därför mellan 25-30 miljoner kronor av de årliga intäkterna. Om Stockholm Vatten AB till exempel måste öka intäkterna med cirka 100 miljoner kronor under 2026 motsvarar detta en höjning av bruksavgifterna med mellan 3 till 4 procentenheter.

En volymförändring 2026 (vatten) får till effekt att drygt halva förändringen påverkar de taxebaserade intäkterna (den rörliga andelen av bruksavgifterna). 1 procentenhets förändrad dricksvattenvolym motsvarar t ex cirka 15 miljoner kronor i taxeintäkt. En motsvarande volymförändring av avloppsvattenvolymen (inkl. tillskottsvatten) har i princip ingen påverkan på de taxebaserade intäkterna, detta då avloppsvolymer normalt inte utgör grund för fakturering mot kunder i eget verksamhetsområde.

Baserat på antagandet om en genomsnittlig ränta 2026 på cirka 2,9 % och en genomsnittlig resultatpåverkande skuld 2026 på cirka 27 miljarder kronor så motsvarar en 50 punkters förändring (0,5%-enheter, upp eller ner) cirka 135 miljoner kronor i räntekostnader på helårsbasis), vilket motsvarar cirka 5 procentenheters förändring av bruksavgifterna.

Driftskostnaderna år 2026 uppgår till cirka 2,3 miljarder kronor. En ytterligare ökning av dessa med till exempel 100 miljoner kronor år 2026 (strax över 4 procentenheter) skulle kräva en motsvarande höjning av bruksavgifterna med drygt 3 procentenheter.

En extra investering på 1,0 miljard kronor, med en rak avskrivning på 50 år, en antagen ränta på 3,0 % och omedelbar aktivering skulle kräva att bruksavgifterna 2026 behöver höjas med ca 1,8 % för att täcka investeringens kapitalkostnader (avskrivning + ränta). Om investeringen aktiveras först 2030 räcker det med ca 1,3% höjning. Notera att inga relaterade driftskostnader kopplade till investeringen är inkl. i denna analys.

Förslag på VA taxa 2026

Brukningsavgifter

Givet den kostnadsutveckling som beskrivits ovan föreslås en höjning av brukningsavgifterna 2026 med i genomsnitt 12 %.

Höjningen föreslås vara differentierad på så sätt att den volymberoende och rörliga så kallade förbrukningsavgiften (som utgår per m³ förbrukat dricksvatten) höjs med 25 % och övriga delavgifter förblir oförändrade (genomsnittlig höjning blir därmed cirka 12 %). Effekten av höjningen kommer därmed bero på faktisk vattenförbrukning (det vill säga kunder som förbrukar mer vatten än genomsnittet kommer att se en högre höjning än snittet, respektive tvärtom) men även fastighetstyp, fastighetsyta och omfattning av tjänster (vatten, avlopp, dagvatten) kommer att påverka hur höjningen slår på den totala årsavgiften.

För typhus A (villa/radhus) innebär förslaget en höjning med cirka 54 kronor per månad (årsavgiften stiger från cirka 7 620 kronor till cirka 8 270 kronor) och för en genomsnittlig lägenhet i Typhus B (flerfamiljshus) innebär det en höjning med cirka 49 kronor per månad (årsavgiften per lägenhet i fastigheten stiger från cirka 4100 kr till cirka 4 700 kr och motsvarande månadsavgift ökar från cirka 340kr/mån till cirka 390 kr/mån).

Tabell 2. Årlig kostnad för Typhus A (villa/radhus) och Typhus B (flerfamiljshus) med applicerade brukningsavgifter enligt framlagt förslag till Inriktningsbeslut VA Taxa 2026. Avgifterna är inklusive moms.

Taxa 2026 - Brukningsavgifter

Brukningsavgifter	inkl moms (med momssats)	Taxa 2025	=> höjning 2025	Taxa 2026	=> höjning 2026
Stockholm Vatten AB					
Stockholm & Huddinge	25%				
Typhus A Villa (1 bostadsenhet)					
Total Årskostnad		7 616 kr	7%	8 268 kr	9%
=> månadskostnad per villa		635 kr	42 kr	689 kr	54 kr
... höjning av den rörliga förbrukningsavgiften (V, S) per levererad m ³			25%		25%
Typhus B Flerfamiljshus (15 lägenheter/bostadsenheter)					
Total Årskostnad		61 757 kr	14%	70 452 kr	14%
=> månadskostnad per lägenhet (15 st))		342 kr	42 kr	391 kr	49 kr
... höjning av den rörliga förbrukningsavgiften (V, S) per levererad m ³			25%		25%

Den differentierade höjningen på brukningsavgifterna med kraftig höjning på den rörliga förbrukningsavgiften och övriga delavgifter oförändrade stödjer ägardirektivet från 2024 om att stimulera minskad vattenkonsumtion och därmed öka hushållandet av vatten. En hög rörlig andel av avgifterna borde logiskt stimulera förbrukningen. Det är dock inte utrett i vilken grad en ökande andel t ger påverkanen styrande effekt. Samtidigt innebär en ökad rörlig andel av intäkterna en viss finansiell risk för bolaget eftersom huvuddelen av kostnaderna är fasta. Volymförändringar resulterar då i intäktsförändringar utan att motsvarande kostnader utvecklas i linje med volymförändringen. På längre sikt kan dock en sjunkande efterfrågan delvis hålla tillbaka rena kapacitetsinvesteringar och skjuta dessa framåt. Efterfrågeanalys baserat på förbrukningsmönster kommer därför att bli allt mer kritiskt.

Syftet bakom den differentierade höjningen på brukningsavgifterna (all höjning på den rörliga förbrukningsavgiften) är att ge ökat incitament till att hushålla med vatten (det vill säga hålla nere förbrukningen) och därmed (steg-för-steg) addera en styrande effekt på användarnas

förbrukning. Det är inte utrett i vilken mån en styrande effekt vid föreliggande nivåer får något genomslag. Samtidigt innebär omfördelningen en finansiell risk för bolaget eftersom huvuddelen av kostnaderna är fasta. Bolaget blir därmed mer känsligt för förändringar av volymer (eftersom en högre rörlig andel av avgifterna leder till ökande intäkts- och resultat känslighet för volymförändringar). På längre sikt kan dock en ihållande och sjunkande vattenvolymstrend delvis hålla tillbaka rena kapacitetsinvesteringar och skjuta dessa framåt.

Avgifter såsom Särskilda Abonnemang, Serviceåtaganden, Dagvatten Allmän Platsmark och Industriavloppstaxa, höjs med +12 %. Den exakta implementeringen, fördelningen på respektive delavgift och de absoluta beloppen presenteras i en bilaga till Förslaget till Genomförandebeslut (hanteras i bolagsstyrelsen i september 2025).

Anläggningsavgifter 2026

Nuvarande anläggningsavgifter täcker inte de motsvarande generella utgifter som bolaget har för att projektera, bygga och ansluta fastigheter till VA-anläggningen i flertalet exploaterings-, omvandlings- och förtätningsområden. Den genomsnittliga täckningsgraden före år 2021 låg mellan 40-60 % men de senaste årens kostnadsutveckling, utmanande markförutsättningar och projektkomplexitet har lett till att den idag bedömda täckningsgraden på projekt som läggs fram för beslut idag är lägre. Ett av bolagets ägardirektiv är även att revidera anläggningsavgifterna vid nyanslutning till VA-nätet för att öka bolagets täckningsgrad.

För anläggningsavgifterna föreslås därför återigen en genomsnittlig höjning 2026 om cirka 33 %. Förslaget är differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 10 och 45 %. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 15 % och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 35 %. Bolaget har en hög andel stora flerfamiljsfastigheter i kundbeståndet och denna profil kvarstår även för de nya områden som ansluts framöver.

Tabell 3. Årlig kostnad för Typhus A (enfamiljshus) och Typhus B (flerfamiljshus) samt ett antal andra fastighetstyper som förekommer i Stockholmsområdet, samtliga med applicerade anläggningsavgifter enligt förslag 2026 samt i jämförelse till nuvarande taxa 2025. Priser inkl. moms.

Taxa 2026 - Anläggningsavgifter

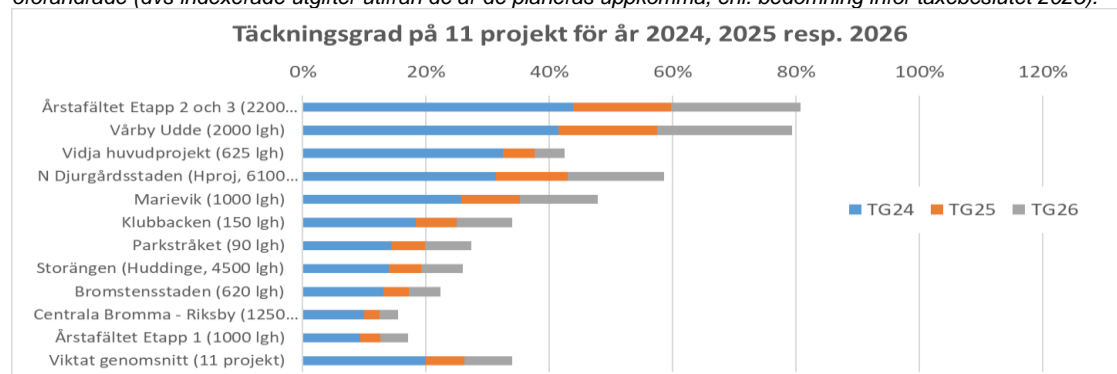
				Förslag	
Anläggningsavgifter	inkl moms	Taxa	=>	Taxa	=>
Stockholm Vatten AB	med moms	2025	höjning	2026	höjning
Stockholm & Huddinge	25%	kr	2025	kr	%
Servisavgift (kr)	\$5.13	96 123 kr	13%	105 735 kr	10%
Förbindelsepunktsavgift (kr)	\$5.13	110 542 kr	13%	121 596 kr	10%
Bostadsenhetsavgift - fd lägenhetsavgift (kr)	\$5.13	48 407 kr	45%	70 190 kr	45%
Tomtyteavgift (kr/m ²)	\$5.13	112,15 kr	13%	123,37 kr	10%

Avgifterna applicerade på Typhus					
Anläggningsavgift för Typhus A (Villa, 1/800)	1	800	344 792 kr	17%	396 214 kr
Anläggningsavgift för Typhus B (FF, 15/800)	15	800	1 022 490 kr	34%	1 378 876 kr
=> kostnad per lägenhet (bostadsenhet) Typhus B			68 166 kr		91 925 kr

I föregående genomförandebeslut för VA Taxa 2025 redovisades täckningsgraden (TG) för elva projekt som hanterades i bolagets Investeringsråd under första halvåret 2024. Dessa projekt hade då en genomsnittlig och viktad täckningsgrad på cirka 20 %, baserat på 2024 års avgifter (se blå liggande staplar i figur 2 nedan).

Om 2025 års höjning av anläggningsavgifterna appliceras på projekten samt även detta framlagda förslag på höjning 2026 så bedöms den viktade och genomsnittliga täckningsgraden för de 11 projekten stiga med cirka 14 procentenheter (se orange + grå liggande staplar i fig. 2 nedan). Projekten visar dock sammantaget fortfarande en viktad och genomsnittlig täckningsgrad på under 50 %.

Figur 2. Sammanställning som visar täckningsgrad för 11 olika projekt, som under 1H 2024 lades fram för beslut i SVOA:s Investeringsråd och då utgjorde beslutsgrund för Anläggningsavgifter 2025 (täckningsgraden baserad på 2024 års avgifter). Nu inkluderar grafen uppdaterade anläggningsavgifter för 2025 och förslag 2026. Utgifterna är oförändrade (dvs indexerade utgifter utifrån de år de planeras uppkomma, enl. bedömning inför taxebeslutet 2025).

Ovanstående täckningsgradsanalys är förenklad och de ingående projekten visar kanske inte en fullt representativ bild av 2026 års utgifts- och inkomstsituation. Analysen ger dock en tydlig signal om att anläggningsavgifterna är fortsatt låga i förhållande till motsvarande utgifter.

Stockholm Vatten AB ser behov av och kommer att genomföra mer djupgående analyser av utmaningar och utgifter i portföljen av projekt i olika faser samt dess effekter på avgifterna efter 2026. Så länge täckningsgraden understiger 100 % så finansieras underskottet i 1a hand av uttagna bruksavgifter i verksamhetsområdet.

Över tid riskerar kraftiga kostnadsökningar, relaterade till att ansluta nya fastigheter/områden till det allmänna VA-systemet, att påverka både viljan och takten i relaterad exploatering och omvandling. Bolaget arbetar därför aktivt med att på olika sätt hålla nere investeringsutgifterna i exploateringsprojekten. Bland de åtgärder som långsiktigt bedöms kunna ge god effekt är utökat samarbete och medverkan från bolaget i de mycket tidiga skedena i Stockholms och Huddinges stadsutvecklings- och stadsbyggnadsprocesser då planerna för nya stadsdelar och områden börjar ta form. Genom att bidra med samlad anläggnings- och VA-teknisk kunskap, kompetens och erfarenhet från bolaget ökar förutsättningarna att i planeringen ta hänsyn till och göra relevanta ekonomiska och tekniska avvägningar avseende kostnadsdrivande frågor som dagvattenhantering (avrinningsytor, behov av magasin och pumpanläggningar), flytt av existerande VA-anläggningar och utmanande markförhållanden.

Bolaget fortsätter också arbetet med att stärka projektstyrningen och vidareutveckla metodstödet för kalkylering och riskhantering för att investeringsbeslut ska kunna fattas på väl underbyggt underlag där utfallet har god följsamhet mot budget och plan.

Då de generella utgiftsökningarna omfattar flertalet projekt och i flera olika situationer gör bolaget bedömningen att det är svårt att argumentera för att implementera särtaxa (det vill säga användning av separata och avvikande anläggningsavgifter för specifika områden med extra utmanande markförhållanden).

Extra Information - Jämförelser regionalt och nationellt

Nationella jämförelser => standardiserade Typhus

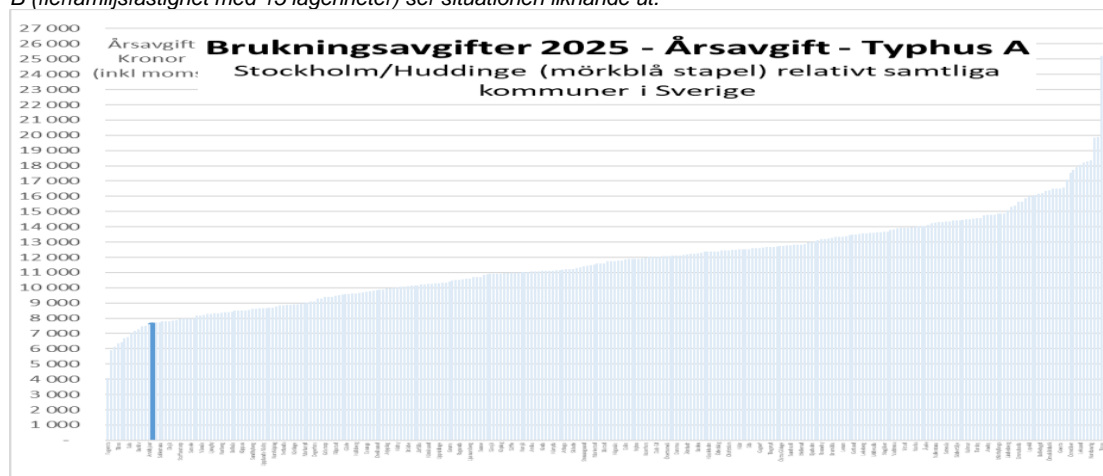
För att möjliggöra nationella jämförelser av olika kommuners taxor används standardiserade Typhus (fastigheter) som respektive kommuns taxa appliceras på. Därigenom skapas en gemensam norm för nationella jämförelser via en metodik som branschorganisationen Svenskt Vatten hanterar. Typhus A är en villa/radhus med en bostadsenhet, en vattenförbrukning på 150 m³/år och med 800 m² tomtyta. Typhus B ett flerfamiljshus med 15 bostadsenheter (lägenheter), med en vattenförbrukning 2 000 m³/år och med 800 m² tomtyta. Båda typhusen uppbär tjänsterna vatten (V), spillvatten (S) och dagvatten (D).

Brukningsavgifter

Brukningsavgifterna är definierade som årliga (periodiska) avgifter som ska täcka de löpande kostnader som uppstår för att kunna erbjuda redan existerande kunder/användare VA-tjänster i huvudmannens verksamhetsområde (operationell drift, underhåll, ränta, avskrivningar med mera). Fördelningen mellan de olika ingående delavgifterna styrs huvudsakligen av den beskrivna nyttaprintipen i LAV (Lagen om allmänna vattentjänster) men ska också spegla de underliggande tjänsternas kostnader (dricksvatten, spillvatten, dagvatten). Summan av avgifterna ska på total bolagsnivå täcka samtliga kostnader som uppstår i det egna verksamhetsområdet och för de tjänster som erbjuds inom huvudmannaskapet.

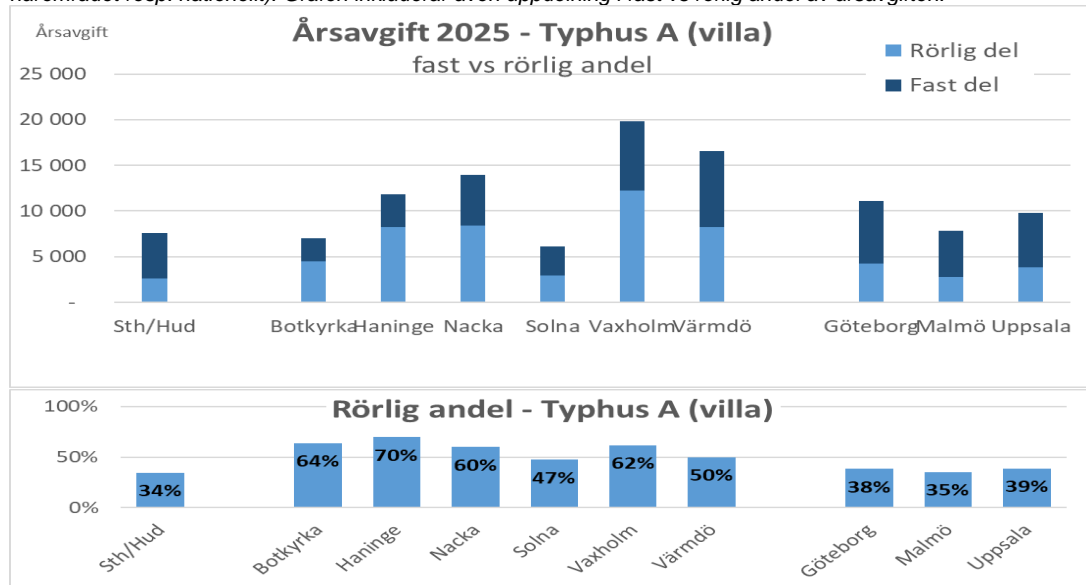
Brukningsavgifterna i Stockholm och Huddinge ligger idag dock i förhållande till Sveriges övriga kommuner. Som exempel kan nämnas att det bara är ett tiotal kommuner i Sverige (av 290) som har lägre genomsnittlig årsavgift än Stockholm/Huddinge.

Figur 3. Jämförelse mellan Brukningsavgifter (årsavgift, Typhus A) för samtliga kommuner i Sverige. Värderna hämtade Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande år 2025 (dvs före föreslagna höjning 2026). För Typhus B (flerfamiljsfastighet med 15 lägenheter) ser situationen liknande ut.

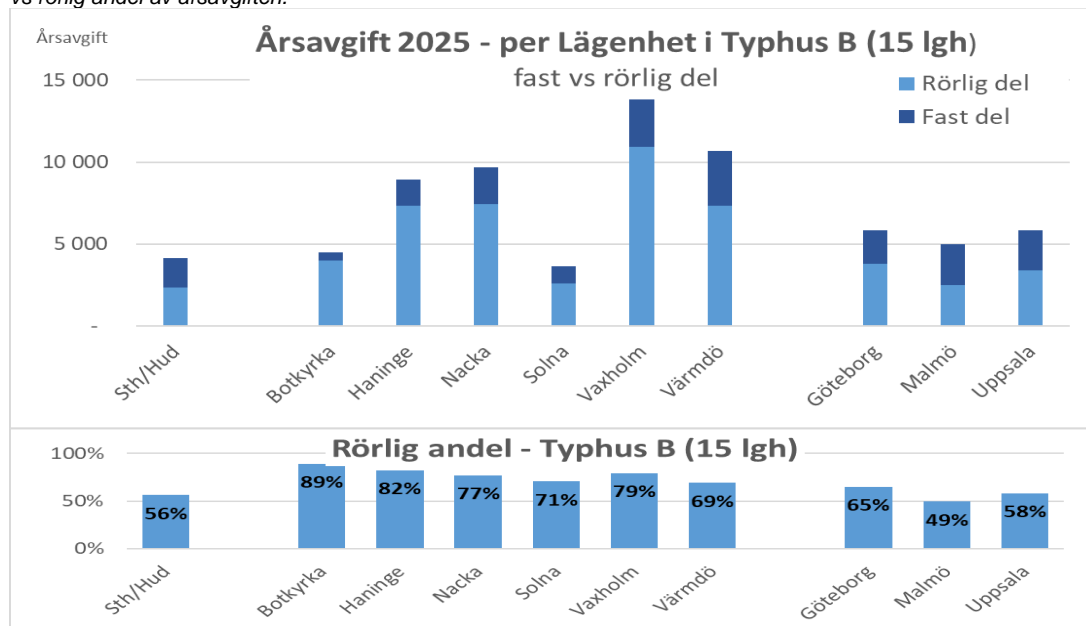

Jämför man Brukningsavgifterna 2025 med ett urval av regionala kommuner samt några större kommuner i Sverige så framkommer att SVOA:s nivåer är lägre än flertalet i regionen men på någorlunda liknande nivåer som de jämförda större kommunerna i Sverige. Om man jämför den rörliga andelen av årsavgiften med samma kommuner så framkommer att SVOA:s rörliga andel är lägre än de jämförda regionala kommunerna men på liknande nivå som de större nationella kommunernas andel. Mönstret gäller både för Typhus A och Typhus B (även om den rörliga andelen av brukningsavgifterna har en högre procentuell nivå för Typhus B).

Figur 4. Jämförelse mellan Brukningsavgifter rörande årsavgift 2025 för Typhus A och för ett utvalt antal kommuner (i närområdet resp. nationellt). Grafen inkluderar även uppdelning i fast vs rörlig andel av årsavgiften.

Figur 5. Jämförelse mellan Brukningsavgifter rörande årsavgift 2025 för resp. lägenhet i ett Typhus B (15 st lägenheter) och för ett utvalt antal kommuner (i närområdet resp. nationellt). Grafen inkluderar även uppdelning fast vs rörlig andel av årsavgiften.

Den rörliga andelen av SVOA:s brukningsavgifter ligger 2025 på runt 34% för ett typhus A (villa/radhus) och på cirka 56% för ett typhus B (flerfamiljshus, 15 lgh). Med föreslagen höjning 2026 så stiger den rörliga andelen ytterligare (runt +5%-enheter).

Historiskt sett har brukningsavgifterna höjts med i genomsnitt med +6% om året sedan 2008, dock med stor variation under olika perioder (åren 2008-2015 var avgifterna oförändrade, åren 2016-2022 höjdes de med i snitt 6% per år, åren 2023-2024 höjdes de med +25% per år och 2025 höjdes de med +12%).

Anläggningsavgifter

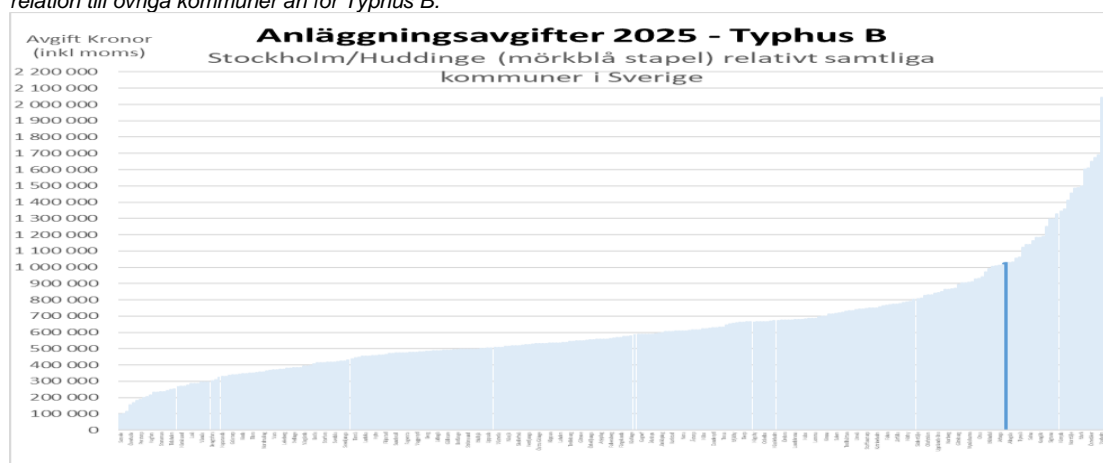
Anläggningsavgifterna är definierade som engångsavgifter som avser täcka de genomsnittliga utgifterna som krävs för att bereda och ansluta nya fastigheter och exploateringsområden till den allmänna VA anläggningen.

Anläggningsavgiften faktureras i samband med att förbindelsepunkt anvisas och då med det årets gällande anläggningsavgift. Ekonomiskt periodiseras anläggningsavgifterna över en längre period (normalt 40 år), vilket innebär att bara en liten del intäktsförs varje år. Detta innebär därför att höjningar av anläggningsavgifterna ett enskilt år bara får mycket marginell påverkan på intäkterna efterföljande år eftersom höjningen sprids ut över en lång period.

Effekten av den föreslagna och differentierade höjningen blir att flerfamiljshus (med flera lägenheter) samt större lokaler (med stora ytor) kommer att bära huvuddelen av höjningen av anläggningsavgifterna. Detta speglar även den kostnadsutveckling som identifierats för pågående och framtida omvandlings- och exploateringsområden (större utgiftsökningar i områden där det byggs flerfamiljshus).

Anläggningsavgifterna i Stockholm och Huddinge ligger högt i förhållande till genomsnittet av Sveriges kommuner. Som exempel kan nämnas att det bara är ett 20-tal kommuner i Sverige (av 290) som har högre genomsnittlig anläggningsavgift än Stockholm/Huddinge.

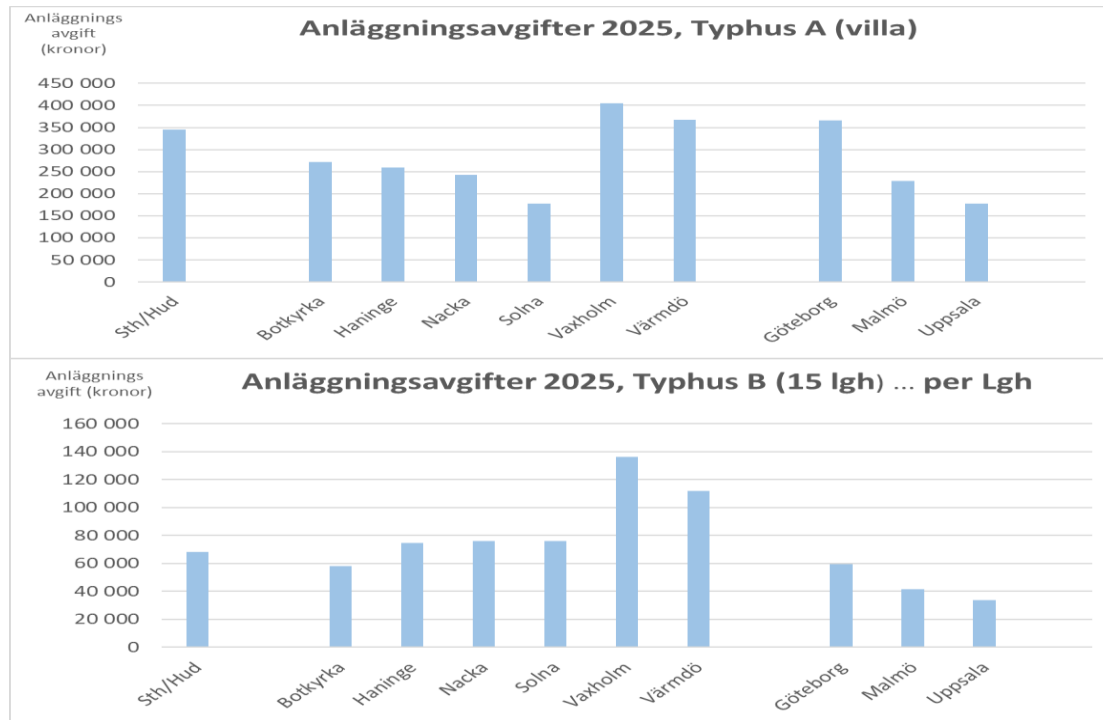
Figur 6. Jämförelse mellan Brukningsavgifter Typhus B (årsavgift) för samtliga kommuner i Sverige. Värden hämtade Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande år 2025 (dvs före föreslagen höjning 2026). Motsvarande värden för Typhus A (villa) ger ett liknande resultat – fast där ligger Stockholm/Huddinge nivå än högre i relation till övriga kommuner än för Typhus B.

Jämför man Anläggningsavgiften 2025 med ett urval av regionala kommuner samt några större kommuner i Sverige så är bilden inte lika dramatiskt avvikande. SVOA:s nivåer ligger i närheten av andra kommuner med liknande förutsättningar och utmaningar.

Figur 7. Jämförelse av Anläggningsavgifter för Typhus A resp. Typhus B med några utvalda kommuner i regionen samt några större kommuner i Sverige. Värden från Svenskt Vattens VASS statistik och för avgifter 2025 (dvs före föreslagna höjning 2026).

Redovisade värde för Typhus B avser avgift per lägenhet i Typhus B (inte för hela fastigheten).

Det bör noteras att anläggningsavgifterna i Stockholmsområdet idag är höga i absoluta termer relativt andra kommuner i Sverige men också att betalningsförmågan, fastighetsvärderingen och taxeringsvärden för mark/fastigheter är avsevärt högre i Stockholmsområdet än i övriga Sverige. Relateras anläggningsavgifternas nivå i Stockholmsområdet och andra storstadsområden därför till motsvarande taxerings- och/eller marknadsvärden så uppfattas inte denna relativa nivå som lika hög. En genomsnittlig fastighets värdering i Stockholmsområdet ökar dessutom när den är ansluten till det allmänna VA-nätet jmf med om den istället skulle vara kopplad till en enskild VA-lösning.

SLUT